

Argumentari del TSCAT envers la

Proposició de Llei del Tercer

Sector Social

(tram 202-00045/13)

Barcelona, 13 de juny de 2023

Intervenció del Secretari de la Junta de Govern del Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya, en David Rodríguez Abellán, a la compareixença del 13 de juny de 2023 al Parlament de Catalunya.

En nom de la Degana del Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya, la Sra. Conchita Peña i de les més de 7500 professionals col·legiades que representen tots territoris, sistemes i àmbits d'intervenció social existents al país, volem reconèixer i agrair l'oportunitat que ens oferiu de poder exposar alguns dels arguments i reflexions al voltant de la proposició de Llei del Tercer Sector que actualment està en tràmit.

Per una banda, aprofitem per fer-nos ressò i alinear-nos amb les aportacions que des de la Intercol·legial s'han exposat, com a membres de la mateixa, i representats en la persona de la Sra. Carrera, Treballadora Social i anterior Degana del nostre Col·legi.

Volem evidenciar que l'aportació que farem des del TSCAT, es vol circumscriure en l'àmbit de **la pràctica, defensa i protecció del Treball Social**, sense defugir dels espais de confluència que transitem amb altres professions i disciplines i que garanteixen una mirada, acció i intervenció que no pot ser d'altra manera que integral, transversal i participada per la ciutadania en la que impacta qualsevol política o marc legislatiu, i en qualsevol de les seves formes de desplaçament ja sigui públic, concertat o privat.

És en aquest sentit que volem posar l'accent en la magnitud i rellevància de la proposició que avui ens ocupa, sempre que parteixi del convenciment de la **responsabilitat assumida i reconeguda per part de l'administració pública**, per garantir l'accés a recursos, serveis i suports necessaris per dotar a la ciutadania d'un marc d'atenció basat en la justícia, l'equitat, l'accés universal i la capacitat de la persona usuària per decidir **de quina manera vol ser ajudat i acompanyat** i per tant garantint la **participació real i directa** de la ciutadania, escoltant la seva veu respecte la valoració i opinió al voltant d'aquesta mateixa proposició de Llei.

I per altra banda, atorguem la importància de la present proposició de Llei que haurà de culminar en la futura Llei del Tercer Sector de Catalunya, assumint l'endarreriment acumulat que ha fet que moltes altres comunitats autònomes, amb menys musculatura social i amb menys història social de participació, hagin anat passant per davant en la necessària regulació i definició del que és o no és tercer sector i dels extrems de les seves competències i responsabilitats, mentre multitud d'iniciatives innovadores de l'àmbit social han vist la llum pivotant en el Tercer Sector català sense el corresponent marc i reglament. Aquest fet també ha suposat, a voltes, un desgavell en les àrees d'intervenció, concretades en serveis, que han anat guanyant o perdent presència i responsabilitat pública al nostre país, i que hauran de poder-se considerar i dimensionar de nou, també a partir d'aquesta nova llei que veurà la llum.

EXPECTATIVES I REFLEXIONS

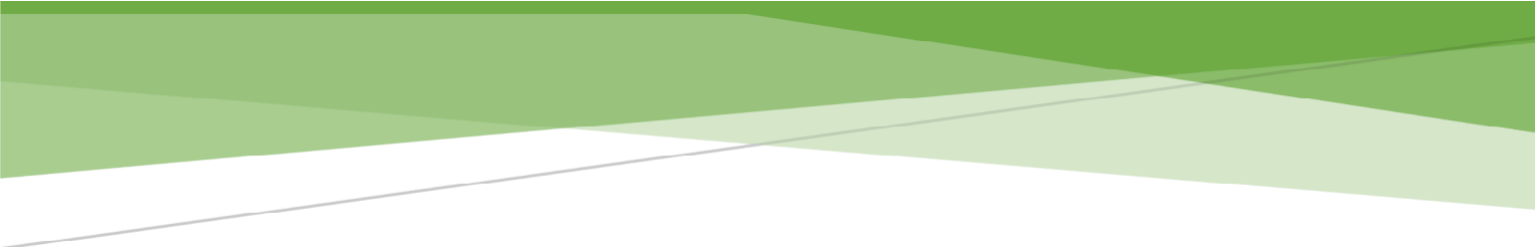
- Des del TSCAT entenem que la Llei intentarà contribuir a satisfer les necessitats socials del país, a partir de regular un sistema basat en la col·laboració públic-privada, en aquest cas a partir d'institucions no lucratives, i no en la cessió i delegació del que pel nostre col·legi són responsabilitats preceptives del sector públic. La concreció d'aquestes consideracions prescriptives, pensem que no estan degudament argumentades i garantides en la proposició de Llei, en la mesura que no queda explicitat el que, des del nostre punt de vista caldria garantir, que es concreta en que almenys **tots els serveis reconeguts a l'actual cartera de serveis, haurien de tenir un ressò i prevalença de gestió pública** que vagi més enllà del pur finançament, tenint en compte que l'actual llei reconeix també l'acció concertada i la gestió delegada com elements de col·laboració entre sistemes, entenem que aquesta llei haurà de posar especial atenció a evitar la mercantilització dels serveis que han de ser garantits a la ciutadania, per no suposar una conseqüent pèrdua d'abast, d'impacte i del propi caràcter públic.
- Destacar també la preocupació per regular els criteris de ponderació en les licitacions, de manera que s'estableixin els mecanismes que garanteixin la **qualitat de la intervenció** per davant del preu d'adjudicació, evitant així possibles tensions posteriors que acaben impactant en la qualitat de la contractació de professionals o en la qualitat del servei ofertat. Entenem doncs que la regulació de l'acció del Tercer Sector, ha de basar-se en la complementaritat respecte al servei públic garantit, a la vegada que reforça la responsabilitat pública de la gestió social evitant mecanismes de subsidiarietat, o fins i tot el decaïment i delegació directe de responsabilitats que de sempre han conformat un model de relació entre la ciutadania i l'administració, en qualsevol dels seus escenaris, i també en el de l'acció social, com és **la presencialitat dels professionals en els serveis**, que s'ha vist malmesa i no esmenada després de la pandèmia especialment en el sector públic, a diferència de la majoria de serveis sota la responsabilitat d'entitat, institucions i fundacions del Tercer Sector, que han estat més àgils i efectives que la pròpia administració, generant una major desafecció entre la ciutadania.
- En aquesta línia, aprofitem per esmenar també l'actual situació d'endarreriment de **revisió i actualització d'aquesta cartera de serveis** referida anteriorment, així com altres argumentaris cabdals per una adequada atenció social com seria la reedició i actualització del **llibre blanc de les professions**, proposta ja recollida al segon pla estratègic de serveis socials de Catalunya.

- Emfatitzar la referència explícita que es fa en relació a la consolidada experiència del Tercer Sector en la gestió de serveis socials especialitzats, la qual reconeixem. En aquest sentit, volem accentuar la necessària coordinació pel que fa a les estratègies, objectius, prioritats i model d'intervenció de l'acció social al País, per evitar desigualtats i iniquitats territorials, diferències palmàries en relació a la qualitat del mateix servei depenent del gestor. **Cal doncs garantir una sintonia que abasti els objectius de l'estratègia de País en matèria d'acció social, els objectius de les institucions prestadores i col·laboradores i els plans locals estratègics de serveis socials.**

LÍNIES ESTRATÈGIQUES

Assumim que la Llei ha de deixar garantits els mecanismes de seguiment qualitatiu dels serveis gestionats per les institucions del Tercer Sector, com evidentment cal fer en el sector públic, **creant un òrgan independent de supervisió, control i fiscalització de la qualitat de la intervenció**, posant el focus en la valoració de l'impacte, en la capacitat transformadora de les intervencions a fi de no generar cercles de subsistència i dependència de l'ajut, que bloquegen la pro activitat i corresponsabilitat dels usuaris i no permeten processos de cicatrització del dany social i el sentiment de millora social de la ciutadania. Cal establir mecanismes d'auditoria qualitativa en la totalitat dels serveis, que incloguin també les evidències en relació al dret de la persona usuària a ser informada de forma intel·ligible, així com dels mecanismes d'oposició i denúncia corresponent, que tot i estar recollits en les corresponents directrius i instruccions pròpies del RESES, sovint no són contrastades amb la població usuària. En aquest sentit hem trobat a faltar alguna referència a la necessària i obligatòria avaluació i mesura del benestar percebut de les persones usuàries.

Fer especial esment a la consideració que es fa en el text de les "organitzacions més representatives del Tercer Sector Social" com a institucions participants en el seguiment de l'acció de promoció de les entitats del Tercer Sector Social de Catalunya. En aquest sentit considerem que el mecanisme de participació, davant la naturalesa de l'acció del Tercer Sector a Catalunya, no pot limitar-se a la veu i consideracions de les "grans entitats i organitzacions", ja que, com en d'altres àmbits, un reguitzell infinit de petites organitzacions, a la manera del petit i mitjà comerç, són sovint les que articulen, coneixen, implementen i adapten, amb facilitat les accions a emprendre, essent moltes vegades les institucions de suport reconegudes directament per la ciutadania, més enllà de les grans organitzacions que gairebé centralitzen i copen la gestió d'alguns serveis específics com l'atenció domiciliària, en aquest cas amb una gestió fins i tot compartida amb el sector mercantil; així com d'altres entitats

considerades singulars com Creu Roja, Càritas o la ONCE, que sovint són identificades com xarxes de serveis socials paral·leles a la xarxa pública de serveis socials per part de la ciutadania, o d'altres focalitzades en sectors d'intervenció, que depenen de Fundacions bancàries.

En aquest sentit destaquem també la importància de la **coordinació a nivell territorial entre els serveis prestats pel tercer sector, el sector públic i els serveis socials bàsics**, evitant desplegaments i funcionaments en paral·lel que no aconsegueixen empeltar-se i complementar-se, i per tant dificultant una atenció coordinada vers la ciutadania.

En especial, posar de manifest des del TSCAT un argumentari al voltant de les activitats pròpies del Tercer Sector i els professionals que les desenvolupen. En aquest sentit, és important subratllar l'apunt referit a les activitats socials d'interès general on es refereix al col·lectiu de professionals voluntaris, com agents a través dels quals les organitzacions del tercer sector desenvolupen les seves activitats. Entenem que aquesta referència, s'alinea amb les consideracions recollides als diversos plans de voluntariat i de gestió i organització de les persones voluntàries en institucions, **salvaguardant la funció i rol del professional retribuït i remunerat** i entenem que caldria especificar clarament els **límits de la figura de la persona voluntària**, de manera que mai pugui desenvolupar tasques tècniques o diagnòstiques que corresponen exclusivament al personal contractat remunerat.

CONSIDERACIONS FINALS ENVERS A:

- La convicció que la defensa i garantia dels drets laborals no pot anar desencaixada, ni dependre exclusivament de la sostenibilitat institucional de l'entitat prestadora, generant una **subsidiarietat pública** en aquest sentit així com una deguda redefinició i correcció contractual amb l'entitat prestadora.
- La necessària protecció dels rols, funcions, àmbits i responsabilitats de les diferents professions que es troben en el camp de l'acció social.
- El compromís per transitar vers **l'equiparació salarial entre el sector públic i privat**, encara més ara que el Tercer Sector, i per tant les professionals del Treball Social que en ell desenvolupen la seva tasca, veuen el greuge comparatiu entre mateixos serveis amb mateixes tasques, liderats per sistemes diferents, públic, privat, concertat o delegat, amb diferents salaris i condicions, i amb un conveni, que tot i haver aconseguit un acord, dista molt, ja no d'aquesta equiparació, sinó fins i tot, d'altres convenis d'acció social de l'estat espanyol. En aquest sentit destacar la conveniència d'accelerar aquest procés d'equiparació a fi d'evitar el dessagnament i la rotació en relació al flux de professionals que emigren de l'acció social concertada cap a la pública, havent estat formats en un sector que

veu com ha d'estar en permanent reconfiguració per les dificultats en mantenir l'estabilitat dels equips i l'impacte negatiu que es genera en relació a les persones usuàries, les quals han de reiniciar constantment la relació i el vincle establert amb els professionals que han d'esdevenir els seus referents de procés. De la mateixa manera, entenem que qualsevol millora que es pugui esdevenir en relació a qüestions salarials o de condicions de treball, hauria de tenir el seu ressò en tots els serveis, i no exclusivament en aquells determinats per la cartera de serveis.

- En cas d'establir criteris de **priorització per un futur pla d'imminent equiparació**, des del TSCAT, entenem que serien prioritaris aquelles professionals que estiguessin desenvolupant la seva pràctica professional en serveis on s'estigui atenent persones pertanyents a col·lectius respecte als quals l'administració exerceix una responsabilitat legal directe, per exemple població reclusa o infants, adolescents i joves tutelats.
- **La necessària incorporació en la Llei, de l'obligatorietat de la col·legiació de les professionals del Treball Social exercents, així com la redefinició de plecs de licitacions, concursos i subvencions, que cal que exigeixin aquest compliment legal referent a la col·legiació obligatòria recollida a la Llei 7/2006 de professions titulades i dels col·legis professionals, la modificació feta per la Sala del Tribunal Constitucional 201/2013 i els límits establerts al legislador derivats de la Llei 25/2009 Òmnibus. En aquest sentim exhortem a incloure aquest condicionant específic en aquesta proposició de Llei que avui argumentem i a garantir el degut i legal compliment a tots els agents contractants en aquest cas entitats, institucions i fundacions del Tercer Sector i també del sector públic.**
- La necessària i **prescriptiva obligatorietat** per part de les entitats del tercer sector, a activar mecanismes d'atenció, gestió, supervisió i acompanyament al personal laboral en relació als **riscos psicosocials generats per la pràctica professional així com a l'abordatge dels conflictes ètics**, a partir dels corresponents espais de reflexió ètica, que es generin en el decurs de les seves intervencions.
- Propiciar, com a garantia de la intervenció, la relació amb els diferents col·legis professionals i la participació en les propostes d'aprofundiment i millora que s'activen, en concret, en el marc del Treball Social.
- La necessària regulació de la deguda **formació, especialitzada o complementària** i la conveniència de l'acreditació professional, cal que estiguin garantides per la deguda **capacitació professional**.

- Entenem la necessària definició adjunta a la llei, en relació als **espais reconeguts en relació a la presència de la figura del/la professional del Treball Social**. En aquest sentit volem posar de manifest la lluita constant que des de la nostra professió entomem per no veure laminats i delegats a altres professions, algunes emergents, rols i funcions pròpies del treball social, sobre tot en alguns sectors, on també el Tercer Sector té ascendència, com l'àmbit educatiu, o en algunes de les modalitats que conformen el cos de la nostra professió, com l'acció comunitària i grupal, i també a la llum de noves modalitats d'intervenció com pot ser el treball social clínic.
- Des del TSCAT, ens atrevim a poder posar en consideració, avançar cap a una modalitat de **concert de l'acció social**, que pogués considerar una modalitat de pagament directe i per tant no gestionat per les institucions i entitats, en relació a la despesa de personal, delegant en les entitats del tercer sector, la gestió del cos professional, i el desplegament dels recursos necessaris per donar resposta a l'encàrrec assumit, que seria el corresponent a la diferència en relació al mòdul i amb una adequada fiscalització

Pel que fa a l'abast de l'àmbit d'intervenció del Tercer Sector a Catalunya, més enllà de posar de manifest que a la proposició de llei, és la gairebé totalitat del ventall de possibles accions a desenvolupar en el marc de l'acció social, des del TSCAT, entenem que caldria aclarir quines són les exclusions i per tant les àrees reservades al sector públic. En aquest sentit entenem, per exemple, que l'atenció en **situacions d'urgència o emergència, hauria de circumscriure's en l'àmbit públic**, evitant les interferències o les delegacions exclusives a l'àmbit del Tercer Sector, com s'ha pogut percebre en moments específics com la Pandèmia de la Covid-19 o l'arribada massiva de joves migrants i migrades no acompanyats/des, per exemple.

En referència als possibles incentius fiscals, és de rigor considerar el necessari **compliment d'altres marcs legislatius** ja vigents, que ja contemplen alguns condicionants, com el que referencia la demora en el pagament dels serveis prestats per part de l'administració a les entitats gestores i el corresponent cobrament dels interessos de demora i que actualment no estan veient una plasmació real, en la mesura que impacten en la qualitat dels serveis i també en l'estabilitat professional.

Entorn a la referència respecte a l'impuls d'un projecte de llei que reguli les subvencions, veiem urgent la revisió dels serveis que actualment es sostenen a partir d'aquesta modalitat i que tenen una funció cohesionadora, articuladora i de prescripció social que complementa a altres serveis estables que es veurien greument afectats davant la seva possible desaparició, en tant la graciositat de les concessions i que impactarien negativament en la població atesa, podent proposar un canvi de modalitat a partir **d'un pla d'estabilització de serveis i recursos que actualment es sostenen a partir de subvencions, en clau territorial**.

En relació a la proposada Mesa de diàleg del Tercer Sector de Catalunya, entenem seria convenient considerar **imprescindible la participació dels col·legis professionals** amb més representació en el sector

Per acabar, i reprenent l'argumentari referit a la important presència i tasca del Tercer Sector en relació a la satisfacció de necessitats socials de la ciutadania, i recollint les diferents propostes, grups i taules de representació, de gestió i de coordinació que es plantegen en aquesta proposició que ha d'esdevenir llei, des del TSCAT, entenem que **cal una regulació específica en relació a la representació efectiva de les diferents entitats, institucions i federacions, que sovint dupliquen i multipliquen la seva representativitat**, amb el corresponent efecte condicionador, en diferents plataformes i federacions que conflueixen en els mateixos escenaris, que a voltes, tenen caràcter propositiu i vinculant.

Reiterem el nostre agraïment per l'espai donat i ens posem a disposició per qualsevol altra consideració o aclariment que creguin oportuna.

RESPOSTA A ALGUNES DE LES PREGUNTES FORMULADES PELS DIPUTATS EN EL SÍ DE LA COMPAREIXENÇA AL PARLAMENT:

- *Definició del Tercer Sector en relació a la prestació de serveis, entenem que són totes aquelles institucions, entitats, fundacions o associacions, cooperatives d'iniciativa social, que no tenen finalitat de lucre i que actuen en qualsevol de les àrees de l'acció social i/o l'economia social i solidària, com agents complementaris i col·laboradors del Servei Públic d'Acció Social, a partir de qualsevol modalitat contractual com acció concertada, acció delegada, acció privada.*
- *Entenem la participació prescriptiva dels col·legis professionals en la Taula de diàleg, com a òrgan garant de l'acció professional a partir dels codis deontològics propis i vetlladors per la pràctica basada en l'ètica professional i en drets, i a partir de l'evidència de reconèixer els i les professionals com els actors de l'acció que gestionen i coordinen les diferents entitats del Tercer Sector. Altres agents que podrien participar a la taula, serien els sindicats majoritaris del sector.*